

kadın bülteni

ANNELER GÜNÜMÜZ KUTLU...MU OLUYOR

Annelere cennet vaadedilip
cehennem yaşatılıyor.

*Doğum öncesi çocuğu dokuz ay
karnında taşıyan biz kadınlar, onun
bakımı ve yetiştirilmesinden de tek
başımıza sorumlu tutuluyoruz.
Üstelik, üstümüze yıkılan bütün bu
işler küçük görülüp bizler de
horlanırken, Anneler Gününe
sıkıştırılmış göstermelik gönül
almalarla yetinmek istemiyoruz.
Kaldı ki, sadece satışları arttırmak
için körüklenen hediye
kampanyalarına alet olmayı hiç
istemiyoruz. İstiyoruz ki, artık
gerçek sorunlarımız gündeme
getirilsin ve daha cenin rahmimize
düştüğünde, onun sorumluluğunu
babasıyla ve toplumla paylaşalım.*

YENİDEN MERHABA

8 Mart'ta çıkan ilk Bültenden sonra yeniden birlikteyiz. Oldukça hareketli geçen iki ay yaşadık bu süreçte.

Özellikle 8 Mart Kadın Platformu olarak çok yoğun bir 8 Mart kutlamaları dönemi yaşadık. Dört bir yana koşuşturmacalar, yorgunluklar, aksilikler... Ama yine de umduğumuzdan da yüksek katılımlı, umduğumdan da coşkulu birçok kutlama gerçekleştirdik hepbirlikte. Evlerimizde, işyerlerimizde, okullarımızda bizlere dayatılan küçücük, sınırlı dünyaların duvarlarını yıkmak için biraraya geldik; uğradığımız baskıya, eşitsizliğe, sömürüye karşı "birleşip örgütlenmek gerek" diyerek yanyana gelen kadınlar ilk kez birlikte iş ürettik. Bu etkinlikler boyunca bültenimiz semtlerde, sokaklarda, meydanlarda, fabrikalarda, işyerlerinde, okullarda yüzlerce kadına ulaştı.

Ve sesimize ses geldi, tanışalım, konuşalım, tartışalım diyen.

(Bu arada, İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti'nde düzenlenen "1990'lı Yıllarda Kadın Hareketinin Gündemi" konulu toplantıda, değişik kadın çevrelerinin katılımıyla Bültenimiz ve Bültende dile getirilen örgütlenme anlayışımız tartışıldı.)

Şimdi bir başka gün var önümüzde; kadınlar olarak dört bir yandan ses vermemizi bekleyen: Anneler Günü. Yıllardır, üstelik her yıl biraz daha yaygınlaşan bir biçimde kutlanıyor Anneler Günü. Ama nasıl?

Yılın 364 günü sanki babaları yokmuşcasına, çocukların beslenmesinden, temizliğine, sağlığından eğitimine hemen hemen tüm sorunlarıyla tek başına boğuşan anneler, yılda birgün hatırlanıp gönülleri alınıyor. Yıl 364 gün, evde yaptığı tüm işler aşılan; bazen küfür, bazen dayak ile horlanan, dövülen kadınlar, aynı kadınlar değilmiş gibi. Parlak söylevler veriliyor, analarımız başımızın tacıdır diye, analık kutsaldır diye. Cennet ayaklarınızın altındadır diyerek cennetler vadediliyor analara. Bu dünyada yaşatılan cehennemi unutturabiliriz belki, diye.

Ama anaların gerçek sorunlarından kimse pek söz etmiyor. Sağlık sorunlarından, eğitim sorunlarından, hamile kadınların işten atılmasından, kreşsiz, ezirme odasız işyerlerinde sağlıksız ortamlarda ağır tempolarda çalışmalarından, yaşlılıkta ne olacaklarından kimse söz etmiyor. Cennet bile sadece kocaya hizmetinde kusur etmeyen, çocukları için saçını süpürge eden aile içindeki kadınlara vaadediliyor. Meşru(!) sayılmayan annelerden, çocuğunu terketmek zorunda bırakılan annelerden, kürtaja zorlanan genç kadınlardan hiç mi hiç söz edilmiyor.

Bu Anneler Gününde işte bu ikiyüzlülüğü teşhir edelim diyoruz. Kadınlar olarak anneliğe bağlı sorunlarımızı daha yüksek sesle dile getirelim. Şimdiden başlayalım ki, Anneler Günü, ev eşyalarını, hediyelik eşyalarını sattırabilmek için herkesin bir alışveriş krizine sokulduğu, annelerin tüketime alet edildiği bir gün olarak sürüp gitmesin. Gerçek sorunlarımızın dile getirildiği, somut çözümlerin arandığı bir gün olsun.

Kadın Bülteni

Analık Toplumsal Bir İşlevdir

Düşündünüz mü hiç, kaç milyon yıldır varız yeryüzünde? Düşündünüz mü hiç, kaç milyon yıldır uzatıyor bir kuşak, yeni gelen kuşağa elini? Ve kaç milyon yıldır, insan kuşaklarının sancılar içinde kıvranan kadın bedenlerinin kanı ve sütüyle beslenerek günyüzüne çıktığı hiç aklınızdan geçti mi?

Hiç gözünüzün önüne getirdiniz mi, üremenin toplumsal bir işlev olarak taçlandırıldığı, kadının temel bir üretici güç olarak değerler sisteminin merkezine yerleştirildiği, insanlık tarihinin şafağını?

Anaların herşeye kadir, ve bereketli ve ürkütücü Ana Tanrıçalar olarak kutsandığı, saygı gördüğü o tarihimizin emekleme çağı kaçımızın belleğinde silik de olsa bir iz bıraktı?

Hayır; bizim anılarımız, özel alanla kamu alanının birbirinden ayrıldığı, ve tek tek kadınların, özel alanda, yani evlerinin dört duvarı arasında tek tek çocukları doğurmak ve onlara bakmak, beslemek, büyütmeyle yükümlü kılındığı bir tarih çağından başlıyor.

Bizim anılarımız, kamu alanının denetimini eline geçiren erkeğin, aynı zamanda cinselliğimiz, doğurganlığımız, çocuklarımızın yetiştiriliş tarzı üzerindeki tüm bilgi ve yetkilerimizi elimizden alan kuralları, örfleri, yasaları bize dayatmaya koyulduğu günden başlıyor.

Ve o gün bugündür, kendi dört duvarlarımız arasında başbaşayız çocuklarımızla - ya toprakların, malikanelerin, atelyelerin, fabrikaların, holdinglerin yeni sahiplerini özenle büyütme görevimiz, ya da o topraklarda, malikanelerde, atölyelerde, fabrikalarda, holdinglerde çalışacak yeni emekçileri üretmek.

Veya bizden sonra bizim görevimizi üstlenecek uysal,

itaatkâr, becerikli küçük anaları yetiştirmemiz istenir bizden. Ve biz, boyun eğerez bu çağrıya, sorgusuz sualsiz. Çünkü soru sormak öğretilmemiştir bize. Ve biz de soru sormayı öğretemeyiz çocuklarımıza. Bu bizim küçük, yalıtılmış dünyamızdır; çocuk bezlerinden, dantellerden, fabelalardan, tertemiz çarşafardan, kolalı gömleklerden, pırlı pırlı yer karolarından, yoktan varedilmiş aile sofralarından, köpüğü bol akşam kahvelerinden kurulu. Ve o küçücük, yalıtılmış dünyamızda çoğumuz için ne bilime, ne sanata, ne felsefeye, ne siyasete; yani kocaman insanlığa yön veren hiçbir ideale yer yoktur.

Üstelik sınıflı toplumun tüm bir üstyapısı, örfleriyle, gelenekleriyle, diniyle, imanıyla, yasasıyla, ideolojisiyle bu konumumuzu onaylar, içine hapsoldüğümüz bu cendereyi bir boğum daha sıkılamak için üzerimize çullandır adeta.

Bunda bir hesap vardır kuşkusuz. Belki bir değil, birkaç tane birden.

Evde olsun, tarlada olsun, fabrikada olsun, büroda olsun kadın karşılığı ücret ya da sosyal hak olarak verilmeyen, değersizleştirilmiş işgücüyü bitmez-tükenmez bir kâr kaynağıdır.

Ve gelecek kuşağın tüm bakımı ve eğitimini, en azından

yaşamının ilk beş-altı yılında yalnız başına sırtına yüklenmekle egemen sınıfları ağır bir ekonomik yükten kurtarır analar.

Üstelik, sistemin isterlerine uygun tarzda koşullanmış kadın, düzenin gönüllü sürdürücülüğünü üstlenecek kuşakların biçimlendirilmesinde en uygun öğreticidir. Ha bire yeniden üretir dururuz kendi toplumsal konumumuzu, ve onun kabullenilmişliğini çocuklarımızda.

Ve işte bu nedenle, ödüllendiriliriz, senede bir gün. Elimiz öpülür, sırtımız sıvazlanır; gazetelerde, radyoda, televizyonda çilelerimiz, fedakârlığımız, ne hakikatli yarlar olduğumuz anlatılır.

O gün, bacakları tutmayan evladını kar-kış demeden sırtında okula taşıyan cefakârlarımızın fotoğrafları yayınlanır gazetelerde- bu ülkede sakat çocukların bakımına destek olacak bir kurum yok mudur- diye kimse geçirmes aklından.

O gün çocuğuna süt alabilmek için böbreğini satışa çıkaran analar güzellenir- kimsenin yüzü kızarmaz.

Ve armağanlara boğuluruz o gün. Ütüler, parfümler, eşarplar, mikserler, giysiler, elektrikli süpürgeler, ve daha neler, neler... Sırtımızdan, o sütümüzle, sevgimizle yoğurduğumuz küçücük yavruların sırtından milyarlar kazanır firmalar- bu işte bir iş var diyen çıkmaz.

Döner çarklar, döner devran. Döner vurur, hem hayatın ve metaların uysal üreticileri, hem de her ikisinin de bilisiz tüketicileri olan bizlere. Hep başkaları kazanır, sırtımızdan geçinir - biz ömür tüketiriz.

VE ARMAĞANLARA BOĞULURUZ O GÜN. ÜTÜLER, PARFÜMLER, EŞARPLAR, GIYSİLER.... SIRTIMIZDAN, O SÜTÜMÜZLE, SEVGİMİZLE YOĞURDUĞUMUZ KÜÇÜCÜK YAVRULARIN SIRTINDAN MİLYARLAR KAZANIR FİRMALAR- BU İŞTE BİR İŞ VAR DİYEN ÇIKMAZ.

Peki bu böyle mi olmalı? Böyle mi sürmeli? Besbelli, biz birleşmedikçe, biz sesimizi yükseltip "dur" demedikçe bu döngüye, yazgımız değişmeyecek. Dışımızda akıp giden o muazzam hayatı mutfak penceresimizden izleyip duracağız yaşam boyu.

Senede bir gün güzellenip, ömür boyu sürdüreceğiz, doğur-besle-büyüt, pişir-temizle-kotarkısır döngüsünü. Hep cennet muştularıyla avunup, hep cehennemi yaşayacağız. Hayır; biz bunları istemiyoruz. Biz, binlerce yıl önce yitirdiğimiz, insan olmanın saygınlığını istiyoruz. Biz, kendi yazgımızın olduğu gibi, içinde yaşadığımız toplumun, içinde yaşadığımız dünyanın da belirleyicilerinden olmak istiyoruz. Evet, bir çocuğun anası olmak yaşanılabilir bir mutluluk; ama biz, doğurduğumuz çocukla yalnız başımıza kalmak istemiyoruz. Unutmayalım ki her çocuğun bir de babası vardır. Onun sorumluluğunu, daha rahmimize düştüğünden itibaren babalar da paylaşmalı, diyoruz. Bu da yetmiyor. Çocuklar insanlığın geleceğe uzanan dallarıdır. Onlara toplum sahip çıkmalı. Doğum öncesi ve sonrası sağlık hizmetleriyle, günün her saati açık kreşlerle, yuvalarla, çocuk bahçeleri, oyun ve spor alanlarıyla, sağlıklı ve geliştirici eğitim olanaklarıyla, toplumsallaştırılmış ev hizmetleriyle; yaşam alanlarının yeniden düzenlenişleriyle, özel alanla kamu alanı arasındaki mesafeyi giderek daraltan, ve her ikisine de toplumun kadın-erkek tüm bireylerinin katılım ve denetimini sağlayan tüm düzenekleriyle sahip çıkmalı.

Kısacası, analığın birbirinden yalıtılmış tek tek kadınlara uygulanan bir hüküm gibi değil, insanlık ailesinin geleceğe uzanan dalları olan yeni kuşakların sorumluluğunun ortaklaşa kucaklandığı bir şenlik olarak yaşandığı yeni bir toplumsal örgütleniş istiyoruz.

Gözlerinin Aydınlığı ...

Bitkinim, çocuk....
 Ellerim yarıldı, dizlerim
 parçalandı, gözlerim kan
 çanağı, belim bükük... Bitkinim
 gün boyu dur duraksız
 didinmekten. Tarlada,
 tezgahda, evde, sokakta...
 Yetişemiyorum yine de.
 Yorgunum, hastayım, halin
 nice diye soranım yok. Sabahın
 köründen, geceyarılarına...
 Oysa, yaranamıyorum çocuk;
 sana bile. Bak, asılıp
 duruyorsun kurumuş
 memelerime. Ağlama çocuk,
 benim de gücüm bu kadar;
 n'eyleyim.

Korkuyorum, çocuk....
 Tepemizde binlerce megaton
 nükleer bomba; yüzmilyar
 dolarlık askerî bütçe, yirmialtı
 milyon silah altında
 asker...Korkuyorum, nükleer
 depolar, erken uyarı sistemleri,
 Cruise'lar, Pershing'ler, orta
 menzilliler, uzun menzilliler...
 Milyonlarca canı bir saniyede
 yokedecek katliam silahları
 bulmak, geliştirmek, yapmak
 için dakikada harcanan 1
 milyon dolar... Sarıl boynuma
 çocuk; seni korurum gücüm
 yettiği kadar.

Utaniyorum, çocuk...
 Bereketini yitiren toprak,
 zehirlenen su, radyoaktifleşen
 hava. Kurşun zehirlenmesi,
 asbest, ozon tabakası, grizu,
 göçük... Kurşağına günlerce
 kuru ekmek girmeyen bebeler.
 Kitle halinde intiharı fokların,
 soyunu tükettiğimiz kuşlar...
 Soluk alınması günden güne
 güçleşen dünya... Utaniyorum
 sana bunları bırakmaya.

Yaralıyım, çocuk...
 Avuç içi kadar hücremin
 duvarları su sızdırıyor. Gözlerim
 bağlı, işkencedeyim ya da .
 Oram paramparça, ağzım,
 burnum kan. Uzun saçlı kızı
 demin tekmeleme tekmeleme
 götürdü polisler. Gecenin bir
 vakti çembere alındık, apansız.
 Sen yatağında mışıl mışıl
 uyuyordun, fırlatıp atıldık,
 hoyrat. Oyuncak bebeğinin
 kafasını parçalarlarken baktım,
 ağlamamak için direniyordun...
 Yaralandım çocuk; ama
 gücümü yitirmedim daha.

Bizi aldatıyorlar çocuk...
 Bugün bana sevgi, bugün bana
 saygı göstermeni isteyecekler.
 Bugün bana bir armağan
 sunman için sıkıştıracaklar

seni. "Seç, beğen, al"
 diyecekler; "her keseye uygun"
 diyecekler; "ya bir ütü, ya bir
 süpürge, ya bir eşarp"
 diyecekler; "anneni mutlu et"
 diyecekler...

Oysa benim mutluluğum sana
 güzel bir gelecek
 verebilmektedir; çocuk. Benim
 mutluluğum birlikte ürettiğimiz
 meyvaları hep birlikte
 derebildiğimiz; türkülerini birlikte
 söyleyebildiğimiz, buyurgansız,
 kölesiz, tertemiz bir dünya
 kurabilmektedir.

Sen sen ol, sakın bana bugün
 armağan verme; çocuk.
 Gözlerinin aydınlığı, hepimize
 yeter...

Sibel Özbudun

Anneler Günü Hakkında

Hüseyin A. (35 yaşında, ilkokul mezunu, iki çocuk babası)

- **Sizce anne nedir?**

- Anne bir köledir. Ana kutsaldır, ekmektir, sudur. Anne deyince, Allah'ım Kur'an'ım, Kitabım, anamdır işte.

- **Sizce annenin sorumluluğu nedir?**

- Annenin sorumluluğu çocukları en iyi şekilde yetiştirmektir.

- **Günümüzde kadının konumu nedir? Sizce ne olmalı?**

- Kadın erkek arasında eşitlik istiyorum ama parantez içinde kadın erkeklerle flört etmemelidir.

- **Peki kadınlar erkeklerle flört etmemeli diyorsunuz, erkekler kiminle flört etsin?**

- Aman bu neydi şimdi?

Özlem C. (20 yaşında, öğrenci)

- **Anneler günü nedir?**

- Anneler gününü yanlış buluyorum. Tüketim toplumlarının günah çıkarma günü olarak görüyorum. Annelik yılın bir günü yüceltilecek bir kavram değildir.

Yaşamın her alanında olduğu gibi tüketim toplumlarında bu sözcük de içi boşaltılmış, maddi temelinden kopartılmış, daha çok tüketime yönelik araç olarak kullanılmaktadır. Bugünkü biçimiyle ve sınırlarıyla kutlanması bugünkü anlamına katkıdır. Bunu reddediyorum.

Hasan Ö. (30 yaşında, Lise mezunu, işveren)

- **Anneler günü nedir?**

- Anneler günü yapılmalı. Annelerimizi sevindirmek için.

Annemi başka gün görmüyorum. Anneler günü bahanesiyle görüyoruz. Hediye olarak da çiçek alınsa yeter.

- **Anne nedir?**

- Bereketli bir toprağı hatırlatır.

- **Toplumda kadının konumu nedir?**

- İyi bir koca bulmak. Toplumda böyle görülüyor. Bence kadın üretken (Düşünce) olarak hayati

sorgulayabilen dört duvar arasından başka hayatlar olduğunu düşünebilen insandır.

Hatice Ç. (25 yaşında, üniversite mezunu),

- **Anneler günü hakkında ne düşünüyorsunuz?**

- Ben anneler gününün kutlanmasından yana değilim. Çünkü anneler günü kadına verilmiş olan toplumsal rolü daha da meşrulaştırmak ve tüketimi daha da hızlandırmak için yapılan bir gündür.

- **Anne nedir?**

- Çocuğun altını değiştiren, elbisesini, yıkayan saçını çocuğuna süpürge eden bir varlık. Bence herşeyden önce anne toplumca algılanmış biçimiyle anne olmamalı.

- **Toplumda kadının konumu nedir?**

- Herşeyden önce toplumda kadına insan olarak bakılmıyor. Kadının yeri dört duvar arasında sınırlı görülüyor. Zaten dışarı çıkan (çalışan) kadının da sanki çıkması suçmuşçasına her türlü cinsel tacize ve saldırıya maruz kalıyor.

Fatma C. (20 yaşında, ortaokul mezunu, işçi)

- **Anneler günü hakkında ne düşünüyorsunuz?**

- Anneler gününün yapılması güzel birşey. O gün annelerimizin değeri daha çok biliniyor.

- **Anneler gününde hediye alınıyor; bu konuda ne düşünüyorsunuz?**

- Anneler gününde hediye değil de bir demet çiçek alınsa bile yeter.

- **Annemizin değerini yılın bir günü ile mi belirleyebiliriz?**

- Bizi bu yaşa kadar büyüttüğü için, bütün sorunlarımızı dinleyip dertlerimize ortak olduğu, bizi doğurduğu için yılın birgünü "Anneler Günü" olarak kutlamak

gerekir.

Gökhan C. (11 Yaşında, ilkokul beşe gidiyor.)

- **Sence anne nedir?**

- Anne olmasa biz olmayız ki. Onlar bizi yetiştiriyor, büyütüyor, dışından tırnağından arttırarak bizi büyütüyor.

- **Çocuğa bakma sorumluluğu yalnız annenin midir?**

- Demek ki anne yapmalı. Yalnızca anne olduğu için.

Ahmet B. (29 yaşında üniversiteden terk)

- **Kadının günümüzdeki konumu nedir?**

- Edilgendir, pasiftir.

- **Sizce anne nedir?**

- İnsanın soyunun devam etmesinde rol oynayan dışı insandır.

- **Anneler günü hakkında ne düşünüyorsunuz?**

- Çok saçma. Anneler günü sermayenin daha fazla mal satmak için uydurduğu bir gün.

Kadriye Y. (İşçi bayan)

- **Anne nedir?**

- Ben bilmem heralde tarla biçer, ekmek pişirir

- **Anneler günü nedir?**

- Yalnızca hediye alınmalı.

Selime A. (19 yaşında, lise mezunu)

- **Sizce günümüzde kadının konumu nedir?**

- Günümüzde anne doğurgan kadın. Kadınlara bakış açısı ikinci sınıf, güçsüz, çifte sömürü altında olan insan. Toplumda yuvayı yapan dişi kuş gözüyle bakıyorlar. Çocukları doğurup büyüten biri olarak nitelendiriliyor.

- **Anneler günü için ne düşünüyorsunuz?**

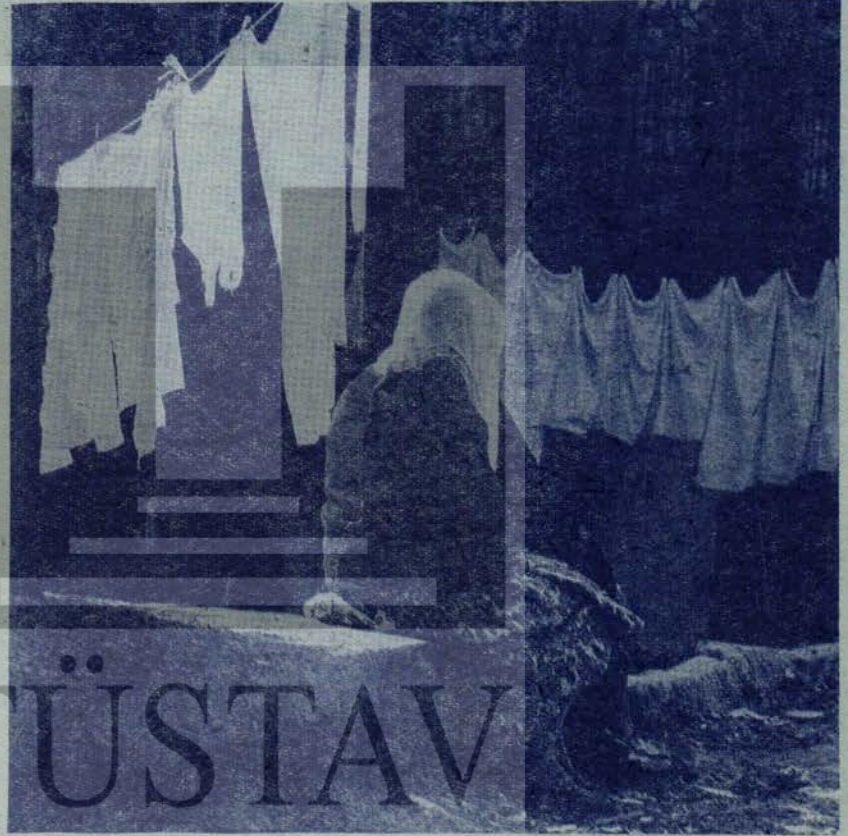
- Anneler günü yapılmamalıdır.

Bulduğumuz toplumda yönetenlerin daha fazla para kazanmak için belirledikleri günlerden biri.

Analık Kutsal da Babalık Ne Oluyor?

Bir Anneler Günü daha kutlanıyor. Biz kadınlar anne olalım, olmayalım anne olmanın potansiyelini taşıyan insanlarız. Kadınlar olarak eş ve anne olma konumlarına mahkum ediliyoruz. (Aslında eş olarak kadınlardan beklenenler de kocaların annelerinden gördükleri hizmeti devam ettirmek ya...)

Asıl yerimiz ev, işlevimiz analık olarak görülünce çalışma yaşamına girdiğimizde yerimiz de bu konumun yansıması oluyor. Öğretmenlik, hemşirelik, sekreterlik, hizmetçilik vb. meslekler kadınlara en yakışan meslekler olarak tanımlanıyor. Böylece evdeki annelik görevi "toplumsal annelik" haline dönüştürülüyor. Oysa biz kadınlar biliyoruz ki, genel olarak ev işleri, özelinde de çocuğun bakımı, beslenmesi, eğitimi ve çocuğa bağlı diğer sorumluluklar için "doğuştan" "özel yeteneklere" sahip değiliz. Bunlar bize "öğretilen" şeyler. Kendilerini daha teknik, daha bilimsel mesleklere, uğraşlara layık gören erkeklerimizin de, bu "hiç bir özel yetenek" gerektirmeyen işleri, bizim kadar "öğrenebileceklerine", becerebileceklerine inanıyoruz. O sevgili babalara sesleniyoruz : Çocuklar yalnız bizim değil, sizin de çocuklarıdır. Biz sevginin emek olduğuna inanıyoruz. Anne sevgisini yüceltip, çocukların sorumluluğunu omuzlarımıza yıkmak yerine, siz de çocuklarınıza emek vermeyi, sevginizi yoğurmayı öğrenin. Aslında kendi özel

yaşamlarında sorumlulukları paylaşmayan bireylerin, toplumsal yaşamda yeterli sorumluluk ve duyarlılığı taşıyabileceğine de pek inanmıyoruz. Oysa kendi kendinizin annesi olmayı, çocukların bakımını paylaşmayı bir becerebilerseniz; dört duvar arasından çıkmış ve tüm bir yaşamı paylaşabileceğiniz dostlar, sevgililer kazanmanın mutluluğunu yaşayacaksınız. İşte o zaman anneler ve babalar olarak hep birlikte daha da güçlü bir biçimde seslenebileceğimiz topluma ve

devlete : Çocuklar yalnız bizim çocuklarımız değil. Biz aile soyumuzu devam ettirecek bireyler değil; bu toplumu bırakacağımız bireyler yetiştiriyoruz. Çocuklar yalnız bizim çocuklarımız değil, bu toplumun çocukları ve çocuklarımızla bağlı sorunlar da bu toplumun sorunları olmak zorunda. Çözüm bireysel çabalar değil, toplumsal kurumlar olmak zorunda. Çocukların güvencesi, ne sadece anne; ne sadece anne-baba; bütün bir toplum olmalı.

Şen Oğur.

8 Mart Dünya Kadınlar Gününde Yeni Bir Soluk

1990 yılının 8 Martı da, panellerle, kapalı salon toplantılarıyla; fabrikalarda, okullarda, işyerlerinde yapılan etkinliklerle; balonlu yürüyüşlerle, meydanlarada açılan sergiler, çekilen halaylarla yurdun dört bir yanında kutlandı. Biz, "Gündemimiz örgütlenme. Birleşelim, örgütlenelim" diyen kadınlar da, bağımsız olarak ya da çeşitli kadın çevreleriyle birlikte gerçekleştirdiğimiz etkinliklerle kutladık bu 8 Martı.

İlk kez biraraya gelmenin, birlikte iş üretmek çalışmanın, kaynaşmanın sıcaklığını, biraz de ilk olmanın verdiği amatörükleri taşıyordu kutlamalarımız. En heyecanlı yan da , tüm farklılıklarımıza karışın; aramıza çekilmek istenen duvarları yıkmaya, bütün zorlama ayrılık noktalarını aşmaya çalışmamızdı belki de. Gördük ki, isteyince, yapınca oluyor; him de daha üretken, daha keyifli oluyor. Dileğimiz bu coşkulu kutlamaların daha çoğalarak, daha da güzelleşerek tüm 8 Martlara taşınması.

Pendik'de 8 Mart

"Hayatın üretimine de, yönetimine de katılmak istiyoruz.", "Yerimiz mutfak değil, dünya" diyen Pendikli, Kartallı kadınlar, Kartal Meydanı'ndaki etkinliklerinden sonra bir de kapalı salon toplantısı düzenlediler. Pendik Kültür Merkezi'nde düzenlenen toplantı, şiirler, skeçler, türküler ve konuşmaların ardından hepbirlikte çekilen halaylarla son buldu.

Ümraniye 8 Mart Kutlaması

4 Mart Pazar günü, Ümraniyeli kadınlar Belediye'nin tiyatro salonunda toplandı. Örgütlenme isteminin yükseldiği toplantıda, iki farklı örgütlenme önerisi dile getirildi. Ayrıca, Bilgesu Erenus, Grup Kızılırmak'ın katılımları, çocukların tiyatro gösterisi, farklı konumlardan kadınların tanıklıkları toplantıyı zenginleştirdi.

Bursa'da 8 Mart

Gülsevım Ceylan Bursa Almira Otelindeki toplantının açılış konuşmasında "kadın sorunlarını tartışan, sorgulayan, çözümler üreten kadınlara 'merhaba' diyordu. Müziği, oyunları ve şiirleriyle bir coşku saatine dönüşen toplantı, tartışmaları ile de Bursalı kadınların ilgisini çekti.

Penyelüks'de 8 Mart İşçi kadınlar bu özel günde kadın olmanın bilinci ve ellerindeki karanfilleriyle tekstil işkolunda işçi ve kadın olmanın sorunlarını tartıştılar.

Otosanayii'nde 8 Mart

O güne dek kadın olarak kendi konumunu çok fazla sorgulamamış pek çok Şişlilili kadın, 11 Mart günü Kaşal Kültür Dayanışma Derneği'nde farklı bir ortamla karıştılar. Şiirli, şarkılı, bol konuşmalı bu günde, özellikle Umut Sanat Topluluğu'nun kadın üyelerinin oyunları ve Gülizar Teyze'nin katılımcılığın artırılması konusundaki çabaları görülmeye değerdi.

**Sefaköy 8 Mart
Kütlaşması**

"Hoşgeldiniz eksik etekler, kaşık düşmanları" sözcükleriyle başlayan toplantıda, "hemen bugünden başlayan uzun soluklu bir mücadele hep birlikte olmanın önemi" üzerinde duruldu.

Gökkuşağının Yedi Rengi

Herkes örgütleniyor. Deli mi bunlar? Bunlarda hiç akıl fikir yok mu? "Hiyerarşiden, otoriteden" bunlar bıkmadı mı? "Üstelik örgüt denince belirli kişilerin, belirli konumları ele geçirdiği, dişıyla tırnağıyla koltuğuna sarıldığı ve bir otorite haline geldiği yapılanmalar akla geliyorsa" bu insanlar deli mi allahaşkına?

Herkes örgütleniyor, her düzeyde örgütleniyorlar. Parti kuruyorlar, yetmiyor. Sendika kuruyorlar, bitmiyor. Oda, baro, vakıf, dernek, federasyon, konfederasyon... Çeşit çeşit, biçim biçim, illaki bir tabelayı bir yere asıyorlar. Kongreler yapıyorlar, genel kurullar topluyorlar. Yönetim Kurulları, kurucular heyeti, merkez yürütme kurulları, başkanlar, sekreterler... Varsa örgüt, yoksa örgüt, allah, allah...

Peki kimler örgütleniyor? Örneğin : MESS, TÜSİAD, GIAD, TİSK, İTO, ISO... hadi canım bunlar sayılmaz. Onlar burjuva, örgütlenebilirler, onlardan herşey beklenir. [Onlar geri zekalı (mı)] Peki başka? Mason locaları, Lion-Lionesler, Rotaryenler... aaa hile yapıyorum, onlar da sayılmaz, onlar da burjuva. Onlar kendi çıkarları için çeşitli düzey ve biçimlerde örgütlenmeyi çok iyi bilirler. [Biz bilme(zmi)yiz.]

Peki, patronları geçelim, ya işçilere ne demeli? Bu işçiler niye hep örgütleniyorlar? Sendika, sendika, sendika... Patronlar sendikalaşmamaları için işçileri işten atıyor, yasalar sendikaya üye olmayı zorlaştırıyor, evde çoluk çocuk eklemek bekler, patron işten atar, işçiler illa sendikalarda, o "hiyerarşik" yapılarda bir araya gelmek isterler. Şimdi bir dakika, örgüt deyince

HERKES
ÖRGÜTLENİYOR, HER
DÜZEYDE
ÖRGÜTLENİYORLAR. PARTİ
KURUYORLAR, YETMİYOR.
SENDİKA KURUYORLAR,
BİTMİYOR. ODA, BARO,
VAKIF, DERNEK,
FEDERASYON,
KONFEDERASYON...

akla öncelikle gelmesi gereken partiler değil mi? Kimler mi parti kuruyor? Tüm sınıflar, ortak çıkarı olan her sınıf bir parti çevresinde örgütleniyorlar. Kaç parti var bu memlekette? ANAP, DYP, SHP, DSP, İDP, MÇP, TBKP, SP, TSİP, TKEP... faşisti, mafyası, komünisti, sosyalisti, şeriatçısı, sosyal demokrati, hepsi, hepsi parti kuruyor. İşçisi, köylüsü, patronu, küçük burjuvası... Az daha unuttuyordum, Yeşillerin bile partisi var... aman tanırım, öğrenemediler bunlar "örgütlenme"nin "insan doğasına" ne kadar aykırı bir şey olduğunu... Bu işte bir terslik var, çünkü şimdi hatırladım, sanatçılar, artistler, pop müzikçiler, fotoğrafçılar, karikatüristler, edebiyatçılar, gazeteciler... hepsinin bir örgütü var. Sanatçılar ki kimi ünlü, kimi ünsüz, kimi figüran, kimi star, gene de örgütleniyorlar. Türkan Şoray'ın başkanı olduğu örgütün adı neydi? Ah ne çok severdim, Erol Evgin de Pop Müzikçiler diye mi ne bir derneğin başkanı olmuş, kariyerist (!) ve koltuk düşkünü (!) olduğu hiç belli olmuyordu. Önem sırasına göre gitmiyoruz

nasılsa, Odaları, Baroları unutmayalım. Tabipler Odası, Mimarlar Odası, Mühendisler Odası. Eczacılar Odası var mı? Daha kimbilir neler neler var, aman yeter, sıkıldım. "Öyle sıkıldım" deyip kaçmak yok, daha neler var neler : Esnaf ve Zanaatkarlar Konfederasyonu, Muhtarlar Derneği, Şöförler Derneği, Görme Özürlülerin derneği mi vardı yoksa konfederasyonu mu? Bülbül ötüşlü Kanarya Sevenler Derneği, Hayvan Sevenler Derneği, ay bitmek bilmiyor. Hepsi mi aklını kaçırdı bunların? Elvis sevenler, Beatles hayranları fan klüp, mahallemizi güzelleştirmeciler, yeşilayıcılar, mülkiyeliler, ilim vakfı, aydınlar ocağı... Ama bu kez yeter, gerçekten yeter... Eğer üstünüzde alt ve üst yapı kurumlarına işlemiş sistemli ve örgütlü bir baskı varsa, siz de sistemli ve örgütlü olmak zorundasınız. Hele bu baskı ve sömürü bin yıllardır süregeliyorsa, üst üste düşüyor, iç içe geçiyorsa... Üzerinizdeki baskı, aşağılama, sömürü tüm toplumun en küçük hücrelerine kadar sinmişse, her yönden üzerinize gelen bir saldırı varsa önce savunmayı sonra saldırıyı planlamak zorundasınız. Evet kadınlara yönelik baskı, sömürü ve aşağılanmadan söz ediyorum. Yukarıda anlatılanlar size abartılı mı geliyor, öyleyse şöyle bir etrafımıza bakalım : Açın ilkokul kitaplarını veya şarkı dinleyin bu sabah, kimliğinin ve kişiliğinin nasıl sadece "analık" ve "eşlik"le belirlendiğini görün kadının. İsterseniz gazete okuyun, hem de Tan okumanız gerekmez. Milliyet'te Melih Aşik'ta bile bulabilirsiniz erkek egemen değer yargılarıyla kadının nasıl

cinsel meta olarak eğlence konusu edildiğini; isterseniz reklamları izleyin TV'de, beğenmediniz mi yasaları karıştırılabilir: "Ailenin reisi kocadır"la başlayan, 438'le devam eden. O da mı yetmedi, gelin tüm dinleri inceliyelim, nasıl bir şeytan olduğunu bilmiyorsanız öğrenin kadının. Hâlâ mı yetmedi, gelin bir eve gizlice konuk olalım gözlemlerle görün ahçı, hizmetçi, mürebbiye olduğu halde "bütün gün evde boş oturduğu" iddia edilerek "eşine" yaranamayan ve her fırsatta tekme tokat haddi bildirilen kadını.

Şimdi böylesine ciddi bir saldırı ile köşeye kıştırılıp diz çöktürülen kadınların daha da geri konumlara itilmesini engelleyecek olan tek araç, yani "örgüt" red ediliyor, örgütsüzlüğün gereği üzerine teoriler üretiliyor.

Bir toplumda çıkarları ortak olan, bir talebi olan, bir şey elde etmek isteyen her sınıf, kesim, katman örgütlenirken, kadınların örgütlenmesine karşı çıkılmasını ben anlayamıyorum. Kapitalist toplum bir "örgütler" bütünü.

Kadınların bütün partilere, sendikalara, odalara, barolara, derneklere üye oluyor; sınıfsal, ekonomik, demokratik, akademik, mesleki v.b. çıkarları için bu örgütlerde var olmalarına karşın "hiyerarşiden ve otoriteden" baktıklarına ilişkin hiç söz edilmezken, iş doğumundan ölümüne kadar belki de değiştiremeyeceği tek şey olan "kadın olmaktan" gelen sorunlarına karşı mücadele etmeye gelince, el ele verip ortak çıkarları doğrultusunda örgütlenmelerine karşı çıkılıyor. Doğduğumuz andan öldüğümüz ana kadar kadın olduğumuz için yoğunluk ve biçim farklı olmakla beraber aynı kaderi paylaşırız biz. Hepimiz "kadın olma" ortak paydası ile ezilme, sömürülme ve aşağılanma ile karşı karşıyayız. Hepimizin saç uzun aklı kısa, hepimiz eksik

etek, hepimiz elinin hamuru ile erkek işine karışmaması gereken kaşık düşmanlarıyız. Çalışıp para da kazansak, meslek sahibi de olsak, asıl alanımız "özel alan", yani ev işleri ve çocuk bakımıdır. Dolayısı ile bizi böylesine bir kaderi paylaşmaya iten "kadınlık" ortak paydası nedeni ile farklılıklarımızı öne çıkararak

"örgütlenemeyeceğimizin" değil, ortak sorunlarımızı öne çıkararak "örgütlenmenin" altını çizmek gerekiyor. Çünkü örgüt

kendiliğindenliğin karşısında *bilinçli irade* anlamına geliyor, kendiliğindenliğe teslim olmama anlamına geliyor, örgüt kurtuluşumuza ulaşmak için; değiştirip dönüştürmek için gerekli olan bir *anahtar*, bir *kaldıraç* anlamına geliyor.

"Kitle örgütü" adı altında tek bir politik görüşün yan örgütü olarak çalışan, farklı görüşlere hayat hakkı tanımayan "kimi" örgütleri örnek alıp tüm mekanizma red edileceğine; herkesin fikrini açıkça ifade edebileceği, ikna metodunun tek metod olduğu (hiç kimsenin de ikna olmak zorunda olmadığı), aşağıdan yukarı doğru kurulan; kimsenin kendi görüşlerini diğerlerine dayatma hakkının olmadığı, herkesin karşısındakinin fikrine saygı göstermeyi en doğal "insan" ve "örgüt" ilişkisi olarak kabul ettiği, hem "bireyi" hem de "kollektifi" geliştiren bir örgüt modeli savunulmaz mı? Ben işte böyle bir modeli savunuyorum. (Arkadaşlar itiraz ediyorlar, niye "ben", "biz" de, biz de...) Ne tek bir görüş etrafında yukarıdan aşağıya doğru örgütlenmiş, merkezîyetçi anlayışlarla çalışan, azınlığın çoğunluğun görüşlerine tabi olmak zorunda olduğu "kitle"

ÖRGÜT
KENDİLİĞİNDENLİĞİN
KARŞISINDA BİLİNÇLİ
İRDE ANLAMINA
GELİYOR,
KENDİLİĞİNDENLİĞE
TESLİM OLMAMA
ANLAMINA GELİYOR,
ÖRGÜT KURTULUŞUMUZA
ULAŞMAK İÇİN;
DEĞİŞTİRİP
DÖNÜŞTÜRMEK İÇİN
GEREKLİ OLAN BİR
ANAHTAR, BİR KALDIRAÇ
ANLAMINA GELİYOR.

örgütlerini; ne de "örgüt hiyerarşi, otorite kadının doğasına terstir" diyerek kurtuluşumuza varmak için tek kaldıraç olan örgütlü mücadeleyi red eden, "hareket, kampanya, forum" gibi omurgasız, bizi dağınık ve güçsüz bırakacak çalışma anlayışlarını kurtuluş ve özgürleşme mücadelemiz için yeterli görüyorum.

Ben, bir program etrafında birleşebilen herkesin bir arada olabileceği, herkesin örgüte kendi rengini taşıyarak gök kuşağının yedi rengini oluşturacağı yurt çapında bir örgüt öneriyorum. Öyle bir gök kuşağı ki bir yandan herkes kendi rengiyle var olma hakkını taşıırken ortak amaç ve hedefler uğruna tek bir rengi, "beyaz"ı da oluşturabilsin. Biz kadınlar gökkuşağının yedi rengiyiz. Yanyana da güzeliz, tek tek de güzeliz. Kurtuluşumuz için hep beraber harekete geçsek renklerin en temizini "beyaz"ı oluşturmayı da biliriz.

Emel Aslan

* Dilek A. Kanat, Açılım, sayı 22, Şubat 1990

Kadın Hareketi Ve Örgütlenme Arayışları

14 Nisan'da iktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti Lokali'nde "1990'lı Yıllarda Kadın Hareketinin Gündemi" konulu bir sohbet toplantısı düzenlendi. Toplantıya konuşmacı olarak Sibel Özbudun ve Sosyalist Feminist Kaktüs Dergisi'nden Gülnur Savran katıldı. 8 Mart Kadın Platformu, ve değişik kadın gruplarından feminist ve sosyalist kadınların katıldığı toplantının gündemi, Kadın Bülteni ve Bültende ifade edilen örgütlenme fikrinin tartışılmasına dönüştü. Gülnur Savran'ın konuşması, feminist örgütlenme biçimleriyle ülke çapında bir kadın örgütü modelinin karşılaştırması üzerinedir. Feministlerin örgütlenme biçimlerini iki grupta inceleyen Savran, işyeri, mahalle, okul, vb. düzeylerde oluşturacakları birliktelikleri ile dayağa karşı sığınak, cinsel tacize karşı kadın merkezleri gibi sorunlar etrafında oluşturulacak birliktelikleri "süreklî" örgütlenmeler kategorisinde değerlendirdi. Kampanyalar biçiminde girilen "geçici" örgütlenmelerin feminist hareketin en önemli örgütlenme biçimi olduğuna değinerek, bu geçici kampanyaların bir iletişim ve koordinasyon ağının olmamasının kadın hareketinin esas sorunlarından biri olduğunu vurguladı. Kadın Bülteninde dile getirilen örgütlenme anlayışına da iki

ANCAK
BENCE, FEMİNİST
ÖRGÜTLENME ANLAYIŞI
KADINLARI BİNLERCE
YILIN SINIFSAK İKTİDAR VE
YÖNETİMCİLİK DENEYİMİ
GELENEĞİYLE BESLENEN
VE EGEMEN ODAKLAR
ARASINDA KARMAŞIK
İLİŞKİLERDEN KURULU
PATRIARKALİZM
KARŞISINDA YALNIZ
BIRAKAN VE HATTA
DAHA KÖTÜSÜ
BÜTÜNSEL BİR
MÜCADELENİN ÖNÜNÜ
KESEN, DAHA DA
VAHİMİ, KADIN
MÜCADELESİNİ
MARJİNALİZE ETME
RİSKİNİ TAŞIYAN BİR
MÜCADELE BİÇİMİ.
AYRICA KADIN HAREKETİ
İÇİNDE DENEYİM VE
DERSLERİ BİRİKTİRİP
YORUMLAYABİLECEĞİ
ORTAK BİR BELLEĞİN VE
EŞGÜDÜMÜN
OLUŞMASININ DA
ÖNÜNÜ KESEN BİR
MÜCADELE BİÇİMİ.

noktada eleştiri getiren Savran, ülke çapında merkezileşmiş bir kadın örgütünün mesleklere, uluslara, sınıflara göre bölünmüş ve bu nedenle farklı sorunları olan kadınların bu sorunlarını homojenleştireceğini; kadınların özel alanda, aile içinde yaşadıkları sorunları dışarıda bırakacağını savundu. Savran'ın ikinci eleştiri noktası da, kadınların böyle bir örgütlülüğü bekleyerek pasifize olacağıydı. Sibel Özbudun'un konuşması ise, ülkemiz kadın hareketinin önündeki en önemli sorunun, ülke çapında, demokratik, bağımsız bir kadın örgütlenmesini gerçekleştirmek olduğunu vurguluyordu. Aşağıda Sibel Özbudun'un konuşmasının örgütlenme sorunuyla ilgili bölümünü aynen yayınıyoruz: Kadınların mevcut koşullara kendi adlarına müdahalesi ve hemen şimdi müdahalesi bence gerekli. Bence 1990'lar Türkiye'sinde kadın hareketinin gündeminin temel maddesi de, böyle bir müdahalenin, kadınların kendilerine dayatılan koşulları kendi adlarına dönüştürmek üzere müdahalelerinde sağlayacak bir örgütlülüğün yaratılması olmalıdır. Örgüt sözcüğünün özellikle 1980 sonrasında ortaya çıkan belirli bir kadın kesimi içinde antipati

yarattığı, alerji ile karşılandığının bilincindeyim. Bu arkadaşlar örgüt fikrinin erkek egemenliğine denk düşen hiyerarşiler sisteminin bir yansıması olarak değerlendirmekteler ve örgütün kadınların doğasına, kadın mücadelesinin doğasına aykırı olduğunu ileri sürmektedirler. Gülnur'u tenzih ederim ama bazı yaklaşımları zannediyorum bu tesbite denk düşüyor. Bu kesime göre kadın hareketi, kadın kitlesinin farklılığını ve çeşitliliğini yansıtan küçük kadın gruplarından oluşmalıdır. Ve zaman zaman toplanan ve toplandıktan sonra kısa süre içinde dağılan kampanyalar çerçevesinde örgütlenmekten ibaret olarak görmektedirler kadın hareketini. Tabi bu da bir mücadele biçimi.

Ancak bence, kadınları binlerce yılın sınıfsal iktidar ve yöneticilik deneyimi geleneğiyle beslenen ve egemen odaklar arasında karmaşık ilişkilerden kurulu patriarkalizm karşısında yalnız bırakan ve hatta daha kötüsü, total, bütünsel, global bir mücadelenin önünü kesen, daha da vahimi, kadın mücadelesini marjinalize etme riskini taşıyan bir mücadele biçimi bu. Ayrıca kadın hareketi içinde deneyim ve dersleri biriktirip yorumlayabileceği ortak bir belleğin ve eşgüdümün oluşmasının da önünü kesen bir mücadele biçimi.

Öte yandan bir haklılık payı da tanımak zorundayım. Örgüt düşüncesine bu antipatinin oluşmasında geçmişin kadın örgütlenmelerinin kimi yapısal yanlışlarının ağırlıklı bir payı var zannediyorum. Gülnur da çok sarıh bir biçimde ifade etti bunları. 1980 öncesinde,

BATILI KADIN HAREKETİ BUGÜN ARTIK GEÇMİŞTEKİ MEVZİLERİNİN ÇOK GERİSİNE ÇEKİLDİ VE İÇ HESAPLAŞMA SÜRECİNİ YAŞIYOR. KADIN-ERKEK ARASINDAKİ EGEMENLİK İLİŞKİLERİYLE SINIRLANDIRILAN PATRIARKALİZM KAVRAYIŞI, KADIN MÜCADELESİNİ TOPLUMSAL, SİYASAL KURUMLARIN BÜTÜNLÜĞÜNÜ, ETKİLEŞİMİNİ GÖZARDI EDEN BİR KADIN GETTOSUNA İNDİRGEMİŞTİR. KADIN HAREKETİNİN DÜNYA ÖLÇEĞİNDEKİ DENEYİM BİRİKİMİNDEN, VARMİŞ OLDUĞU NOKTALARDAN VE GÖSTERDİĞİ SINIRLARDAN, SINIRLILIKLARDAN DA DERS ALMAK DURUMUNDA OLDUĞU KANISINDAYIM.

özellikle sol kesim içerisinde odaklaşan bazı kadın örgütleri gerçekten de belli siyasal çevrelere sempatzan devşirme işlevini fazlasıyla ön plana çıkardılar ve patriarkalizme, ataerkil sisteme karşı mücadeleyi hemen hemen hiç gündeme getirmediler. Bu durum tesbiti ve özellikle bu kadın hareketleri içinde yer alan arkadaşların kendilerine yönelttikleri eleştiriler, 1968 Batı radikalizminin önerdiği "örgütsüz hareket" modelinin Türkiye'de de en azından belirli bir çevrede kabul görmesini kolaylaştırdı. Bu eleştirelliği ben saygıyla, hatta sevinçle karşılıyorum. Ama bu yapılırken, bir başka eleştirelliğin, yani Batı feminizminin şu sıralar içinde bulunduğu iç hesaplaşma ve iç eleştiri sürecinin neden gözardı edildiğini de bir türlü anlayamıyorum. Bence soruna Batıdaki kadın hareketinin 1970'lerdeki verili çerçevesinde değil, 1990'larda edindiği deneyimler ve sergilediği başarılarının sınırlılığı çerçevesinde bakmakta çok yarar var.

Şimdi kanımca, Batılı kadın hareketi bugün artık geçmişteki mevzilerinin çok gerisine çekildi ve iç hesaplaşma sürecini yaşıyor. Yirmi yıllık feminist fırtınadan sonra da kadınların-bu tespit L. Segal'in tesbiti ve hesaplaşmaları çok iyi veren Gelecek Kadın mı? kitabından alıntı yapıyorum-"Hala her yerde erkeklere göre daha yoksul ve daha az eğitilmiş oldukları görülüyor. Ve tüm politik, ekonomik, cinsel ve kültürel, adli kurumlarda yüksek mevkilerin dışında kaldıklarının tesbitini ve acısını yaşıyor batıdaki kadın hareketi". Yalnız

burada bir hakkı teslim etmek istiyorum. Batı feminizminin esas olarak iddialı olduğu alanda, yani özel alanda kadın-erkek ilişkileri konusunda belli bir değişikliğe yolaçtığını kabul etmek gerekir. Özellikle sol entellektüel kesim erkeklerinde daha rafine bir üsluba, kadın sorunları konusunda daha büyük bir duyarlılığa, ev işlerinde kısmi de olsa paylaşıma yolaçtığını söyleyebiliriz. Ama yirmi yıllık feminist mücadele, kadının kamu alanına katılımını sağlamada pek az bir toplumsal destek yaratabilmiştir. Bunu da görmek ve teslim etmek gerekir. Bu başarısızlıkta sanırım hakim olan anlayışın olduğu kadar, seçilen mücadele yönteminin de payı vardır. Şimdi, kadın-erkek arasındaki egemenlik ilişkilerin inhisar ettirilen, yani bununla sınırlandırılan patriarkalizm kavrayışı, kadın mücadelesini toplumsal siyasal kurumların bütünlüğünü, etkileşimini gözardı eden bir kadın gettosuna indirgemıştır bence. Bu sakatlıktır ve ülkemize ilişkin örgütlenme modellerini tartışırken gözönünde bulundurulması gerekir. Bunun yanısıra bilinç yükseltme yöntemine dayalı mücadele anlayışı kadın gruplarının etkinliğini de bir hayli karıştırmıştır bence. Gerçekten de bilinç yükseltme yöntemine dayalı örgütsüz hareket modeli, özel alan yani kişisel ilişkileri, burada aile alanını fazlaca vurgulamaya yatkın olmakla birlikte, kadınların ezilmişliğinin kanımca daha önemli olan alanında, yani kamu sahasında fazla etkinlik gösterememiştir. Bir başka deyişle, bilinç yükseltme gruplarından oluşan kadın hareketi, bunlara katılan

KENDİNİ HIÇBİR KURULUŞUN, PROGRAMIN, ALT ÖRGÜTÜ, YAN ÖRGÜTÜ OLMAYA ANGAJE ETMEYECEK VE KADINLARIN TOPLUMSAL HAYATA VE KARAR ALMA SÜREÇLERİNE KATILMASI DOĞRULTUSUNDAKİ TEMEL TALEBİ BÜTÜN PLATFORMLARA TAŞIYACAK ÖRGÜTSEL VE PROGRAMATİK BİR BAĞIMSIZLIĞI ANLIYORUM.

kadınlar ve onların yakınlarındaki erkekler, kadınlar lehine bir dönüşüm yaratabilmiş, ancak siyasal iktidar kurumunun tarihsel deneyimini oluşturan ve sınıfsal egemenliğe dayalı tüm toplum biçimlerine kan veren ve bunlardan kan alan patriarkalizmin özüne dokunmayı pek da fazla becerememiştir. İşte tüm bu nedenlerden dolayı 1990'lar Türkiye'sinde kadın hareketinin 80 öncesi deneyleri değerlendirmekle birlikte, kadın hareketinin dünya ölçeğindeki deneyim birikiminden, varmış olduğu noktalardan ve gösterdiği sınırlardan, sınırlılıklardan da ders almak durumunda olduğu kanısındayım. Tabi ülkemizdeki kadın yığınsallığının kendine özgü dinamiklerini ve olası yönelişlerini gözardı etmeksizin. Burada çok kısaca nasıl bir örgüt sorusuna Cevap aramayı gerekli görüyorum. Bir kez,

farklı siyasal, felsefi görüş toplumsal konum, yaş, medeni hal, ulus, din ve dillerden kadınları biraraya toplayabilecek, her bireyin kendine özgü talebini dile getirebilmesini destekleyecek, hiçbir kesimin talebini diğerinin önüne koymayan ve dayatmayan, çoğunluk adına azınlığı feda etmeyecek birleşik ve yığınsal bir örgüt olmalıdır diyorum. Her yerel birimde, her işyerinde, her yörede kadın olmanın sorunlarını yaşayan her kadının kendini örgütüyle ifade edebileceği ve kimsenin görüşleri nedeniyle tasfiyeye uğramadığı demokratik bir örgütü anlıyorum. Hareketin bütünlüğünü çeşitli kadın kesimleri arasında eşgüdümü sağlayacak ortak belleği oluşturacak, uluslararası forumlarla ve diğer merkezi örgüt ve kuruluşlarla kadın örgütünün ilişkilerini sürdürecektir, geniş kampanyaları kataracak, talepleri arasında uyumu sağlayacak bir merkeziliği anlıyorum. Kendini hiçbir kuruluşun, programın, alt örgütü, yan örgütü olmaya angaje etmeyecek ve kadınların toplumsal hayata ve karar alma süreçlerine katılımı doğrultusundaki temel talebi bütün platformlara taşıyacak örgütsel ve programatik bir bağımsızlığı anlıyorum. Ve diyorum ki, bu ilkeleri içtenlikle içine sindirmiş bir kadın örgütü, günümüzde kadın hareketini bugün için etkilediği dar çerçevenin dışına taşıyabilir, ve değişim özlemindeki kadın yığınlarına ulaşabilir, kadınları ülkelerin geleceğinin belirlenişinde, biz de varız diyecek bir güç haline getirebilir."

Yükselen tepkilerden sonra, Türk Ceza Kanunu'nun fahişelere tecavüz durumunda cezanın üçte iki oranında indirilmesini öngören 438. maddesinin kaldırılması gündemde. Oysa TCK 'daki ayrımcı maddeler 438 ile sınırlı değil. TCK'nın sistematığı bile kadınların erkeklere ve aileye bağımlılığını pekiştirir nitelikte. Kadınlara karşı işlenen tecavüz, kaçırma gibi suçlar "Nizamı Aile Aleyhine Cürümler" başlığı altında düzenleniyor! Üstüne üstlük, erkekler zorla kaçırıp tecavüz ettikleri kadınlarla evlenince (kızın namusunu kurtarmış oluyorlar ya!) cezadan kurtuluyorlar. Aynı başlık altında daha neler yok ki... İşte bir başka örnek; zina bölümü (440-444) . Yasa, erkekte karı-koca hayatı sürdürme koşulu ararken, kadının kocası dışındaki herhangi bir erkekle, herhangi bir kişisel görüşmesini bile zina sayabiliyor. Üstelik zina durumunda öldürme cezaları da indirimli (md. 462)!

TCK , evlilik ve aile dışında kimseye hayat hakkı tanımıyor. İşte 453. madde: Evlilik dışı çocukların "namus" kurtarmak adına öldürülmesi durumunda cezayı idam ya da ömürboyu haptisten 5-10 yıla indiriyor. Ya 33. maddeye ne demeli. Bakın hukuk sistemimizde erkeğe tanınan babalık ve kocalık hakkı ne denli önemli: 5 yıldan ağır hapis cezası alan erkeklerin cezaları boyunca babalık ve kocalık haklarının bahşettiği kanuni haklarından yasaklanması mümkün. Çok ağır bir ceza değil mi?

Kadınlar olarak sadece 438. maddenin kaldırılmasıyla yetinmeyiz. TCK'daki ve tüm yasalardaki ayrımcı hükümlerin zaman yitirmeden kaldırılmasını istiyoruz.

BİR İSYAN TÜRKÜSÜ

ben kadını
hani şu bildiğiniz ve de bilmediğiniz
kimi şeytan, kimi melek
kimi çiçek, kimi koyun
sütünden, etinden, derisinden
al nakışlı gömlek edip giyindiğiniz

aklı kısa, saçı uzun
kiminizin anası, karısı kiminizin
ya da orospunun teki
hani diri diri mezara gömdüğünüz
uğruna öldüğünüz
taşa tuttuğunuz, aldığınız, sattığınız
kanatmayı erkeklik saydığınız
kadın

ben kadını
iflah olmaz günahkârı bütün dinlerin
tüm tanrılar bana küskün
zamanların azat bilmez kölesiyim
tanrım, babam, kocam
efendilerim

deprem sessizliğinde yüreğimin
kilim kilim, nakış nakış, ilmek ilmek ördüğüm
o dilsiz isyan
bin yıllarda kördüğüm

söylenmemiş ilahi
okunmamış bir kitap, kapağında karanfil suretleri
sayfaları lime lime, yaprakları sararmış
ak yazmada kara yazı
iki eli böğüründe
ağrıların tüneğinde kalakalmış

düğüm düğüm boğazımda bin öfke
gözlerim buğulu camlarda tutsak
menekşeyim çakıl tarlalarında
bin yıllardır işgal edilmiş toprak

anayım ben ak sütüyle eşkiyalar emziren
gecenin kovuğunda söylenmemiş türküyüm
bir ağıt çiçeğiyim saksıda
sevdalarda yediveren gülüyüm

erkeğim yıllık atı uzun kış çağlarında
bense yoksul evlerinde bulgur aşısı
gül reçeli konaklarda
saraylarda gül kokulu cariye

yaşanacak yazgısıym tarih
zaman zindanlarına açılan tek pencere
kaynayan serüveninde insanlığın
bir sabır taşıyım kızgınlıkların
gelip gelip çarptığı eksik etek
gece iner, devriyeler kol gezer sokaklarımda
yaraları dil vermez
erkeğim el vermez, kaygıları diz boyu
ve yalnızlık
paslı bir demir kapıdır duvarlarımda

yorgunum, horlanmışım, cahilim
örümcekler yuva yapmış beynimde
ağlamak, biraz da rüzgarlarda savrulmaktır, bilirim
gücüm kendime yeter
gökyüzü biliyor, taşsa da öfkem
döner namlu, döner bıçak
beni vurur yüreğimden

ah bu karanlık gece, saçlarıma dolanan
bu ceylan, dizleri kan içinde, kimsesiz
bu sanrılar, bu uzun uykularım, karabasanlar
aldatılmışlığım
vurun kahpeye, vurun, vurun
vurun zeytin dallarına, kurutun

uzun uykularda yorulduk
uzun acıttık insan olmaya
sustuk, sustuk
bize sunulan tanrılar yüzünden
insanlığımızı unuttuk

selam olsun size yedi erenler
erenleri çağımın, okumuşları
insana gül yaraşır diye gülün adına
kalem kuşanmışları, baş koymuşları
duyun beni, duyun beni
yürünecek yollarım var, yollarınıza çıkan
gümbür gümbür yüreğim, ayaklarım acemi
önümü kapatmayın, yollarıma durmayın
uçmaya varıyorum, kanadım ürkek
kanadımı kırmayın

yeter,
yeter artık
ödedim diyetini her gülüşümün
ertelenmiş aşklarım var yaşanacak
kahkahalarım
türkülerim, söylenmeye beni bekleyen
ve sesim, gur bir kaynak gibi çağıldayacak
ve ellerim, erkeğimle bir olup
hayatı
yeni baştan kuracak

Ayten Mutlu